

ÎN C H E I E R E

18 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Iulia Sîrcu,
Luiza Gafton, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Ministerul Justiției,

în cauza civilă la acțiunea Ministerului Justiției împotriva Galinei Stratulat,
Tatianeii Vieru, Tamarei Chișca-Doneva, lui Valeriu Doagă, Iuliei Cimpoi, Djetei
Chistol și Anadelei Glavan cu privire la încasarea în ordine de regres a sumei,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din data de 14 martie 2017, prin care a
fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și menținută hotărârea
Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău din data de 06 octombrie 2016,

C O N S T A T Ă :

La data de 05 februarie 2016, Ministerul Justiției s-a adresat cu cerere de
chemare în judecată împotriva Galinei Stratulat, Tatianeii Vieru, Tamarei Chișca-
Doneva, lui Valeriu Doagă, Iuliei Cimpoi, Djetei Chistol și Anadelei Glavan cu
privire la încasarea în ordine de regres a sumei.

În motivarea acțiunii Ministerul Justiției a indicat că, prin hotărârea Judecătoriei
Centru, mun. Chișinău din 06 iulie 2005, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de
chemare în judecată a Lilianeii Radu împotriva Asociației Medicale Teritoriale
Centru, Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne și
Ministerului Afacerilor Interne a RM cu privire la încasarea prejudiciului material și
moral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2006 a fost admis apelul
Lilianeii Radu, casată hotărârea primei instanțe în partea ce ține de încasarea
prejudiciului moral cu emiterea unei noi hotărâri de încasare din contul Asociației
Medicale Teritoriale Centru a sumei de 20000 lei, de la Academia „Ștefan cel Mare”
a sumei de 15 000 lei și de la Ministerul Afacerilor Interne a sumei de 7000 lei, cu
titlu de prejudiciu moral. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 mai 2007, au fost respinse
recursurile declarate de către Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”, Ministerul
Afacerilor Interne și Liliana Radu. A fost admis recursul declarat de către Asociația
Medicală Teritorială Centru, casată parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 02
noiembrie 2006 cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii Lilianeii Radu
privind încasarea din contul Asociației Medicale Teritoriale Centru a prejudiciului
moral. În rest, decizia și hotărârea primei instanțe au fost menținute.

Decizia Curții Supreme de Justiție din 10 mai 2007, emisă de completul de judecată format din judecătorii Valeriu Doagă, Tamara Chișca-Doneva, Tatiana Vieru, Galina Stratulat și Iulia Cimpoi a fost contestată la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care la data de 15 aprilie 2014 a constatat lipsa unui temei legal de furnizare a informației cu caracter privat despre reclamantă, fiind încălcate drepturile Lilianei Radu, garantate de art. 8 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale în ce privește dreptul la protecția vieții private a reclamatei.

Ca urmare a constatărilor Curții Europene, Republica Moldova a fost obligată să achite Lilianei Radu suma de 4500 euro, cu titlu de prejudiciu moral și 1440 euro, cu titlu de costuri și cheltuieli de reprezentare în fața Curții.

Susține că, prin ordinul nr. 356 la data de 10 octombrie 2014, Lilianei Radu i-au fost achitate sumele încasate de Curtea Europeană.

În opinia Ministerului Justiției este îndreptățit să solicite încasarea în ordin de regres a prejudiciului material cauzat prin faptele prejudiciabile a pârâților, temeiul juridic invocat rezultând atât din răspunderea delictuală a părților, cât și din normele speciale ale Legii cu privire la Agentul Guvernamental.

Întemeindu-și acțiunea în baza Legii nr. 982/2000 în redacția din a. 2003, hotărârea Plenului CSJ nr. 17 din 19 iunie 2000, art. 4 din Constituție, Hotărârea Curții Constituționale nr. 55 din 14 octombrie 1999, art. 1398, 1414-1415 Cod civil, art. 27 al Legii cu privire la Agentul Guvernamental, solicită încasarea, în mod solidar, în ordine de regres, din contul Anadelei Glavan, Djetei Chistol, lui Valeriu Doagă, Tamarei Chișca-Doneva, Tatianei Vieru, Galinei Stratulat și Iuliei Cimpoi în beneficiul statului, în persoana Ministerului Finanțelor în calitatea sa de ordonator principal al bugetului de stat, a sumei de 111755,75 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 martie 2016, a fost ridicată excepția de neconstituționalitate depusă de Valeriu Doagă, Galina Stratulat și Tatiana Vieru pentru controlul constituționalității art. 27 din Legea cu privire la Agentul guvernamental și remisă după competență Curții Constituționale.

Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 23 din 25 iulie 2016 a fost admisă parțial excepția de neconstituționalitate și a fost recunoscut constituțional art. 27 din Legea cu privire la agentul Guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, în măsura în care acțiunea în regres se bazează pe o sentință pronunțată în cadrul unei proceduri judiciare separate la nivel național, prin care se constată că judecătorul sau o altă persoană a comis sau a admis, intenționat din neglijență gravă, acțiuni sau inacțiuni care au determinat ori au contribuit semnificativ la încălcarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care a fost constatată printr-o hotărâre a Curții Europene ori formularea unei declarații unilaterale.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06 octombrie 2016, s-a refuzat în primirea cererii de concretizare și completare a cerințelor în partea privind constatarea existenței temeiurilor de răspundere delictuală în faptele persoanelor Anadela Glavan, Djeta Chistol, Valeriu Doagă, Tamara Chișca-Doneva, Tatiana Vieru, Galina Stratulat și Iulia Cimpoi manifestată prin încălcarea gravă a principiului protecției vieții private, a datelor cu caracter personal și a dreptului la un proces echitabil, care a determinat încălcarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale în cauza Radu vs Republica Moldova.

Prin hotărârea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 06 octombrie 2016, cererea de chemare în judecată depusă de către Ministerul Justiției a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 56,60-68).

Prima instanță respingând acțiunea a reținut că, acțiunea înaintată față de pârâți nu se bazează pe o sentință rămasă irevocabilă și pronunțată în cadrul unei proceduri judiciare separate la nivel național, prin care ar fi fost constatat că pârâții au admis sau au comis, intenționat sau din neglijență gravă, acțiuni sau inacțiuni care au determinat sau au contribuit la semnificativ la încălcarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care a fost constatată printr-o hotărâre a Curții Europene.

De asemenea prima instanță a constatat că, soluționarea cauzelor judiciare, constituie atribuțiile de bază a unui magistru, iar existența unei hotărâri a Curții Europene a Drepturilor Omului prin care s-a acordat o satisfacție echitabilă, în sine, nu stabilește vinovăția, la caz, a pârâților, de încălcare a prevederilor Convenției și prin urmare, în ipoteza dedusă judecății, este exclusă antrenarea răspunderii civile a acestora.

Prin decizia Curtea de Apel Bălți din data de 14 martie 2017 a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției și menținută hotărârea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din data de 06 octombrie 2016 (f.d. 117-136).

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la data de 03 iulie 2017, Ministerul Justiției a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate a încălcat și aplicat eronat normele de drept material.

Menționează că, instanțele inferioare nu au luat în considerație că faptele Anadelei Glavan reprezintă o încălcare directă a legislației Republicii Moldova, fiind obligată în calitatea sa de persoană cu funcție de răspundere să cunoască și să acționeze în strictă conformitate cu legea.

Susține că, actele normative naționale și cele internaționale interzic dezvăluirea informației cu caracter medical, chiar până la faptul calificării acestei acțiuni drept infracțiune, de la regulă existând câteva excepții, însă nici una din excepții nu este aplicabilă speței date.

Afirmă că, instanța de apel s-a rezumat doar la constatarea faptului că Anadela Glavan deținea la momentul comiterii faptelor prejudiciabile funcția de director al Asociației Medicale Teritoriale Centru fără a examina și a se pronunța în privința existenței temeiurilor de răspundere delictuală în urma încălcării legislației.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul Ministerului Justiției a fost depus în termen, or, din materialele cauzei rezultă că, instanța de apel a expediat copia deciziei contestate în adresa recurentului la data de 26 aprilie 2017 (f. d. 137) și recepționată de către acesta din urmă la data de 02 mai 2017.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în cererea de recurs sunt similare argumentelor invocate atât în prima instanță, cât și în instanța de apel și sunt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept, cărora instanța de apel le-a dat o apreciere corectă, având la bază cumulul de dovezi administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, apreciate conform art.130 CPC.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Ministerul Justiției, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul Ministerului Justiției, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Ministerul Justiției se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Luiza Gafton

Mariana Pitic